

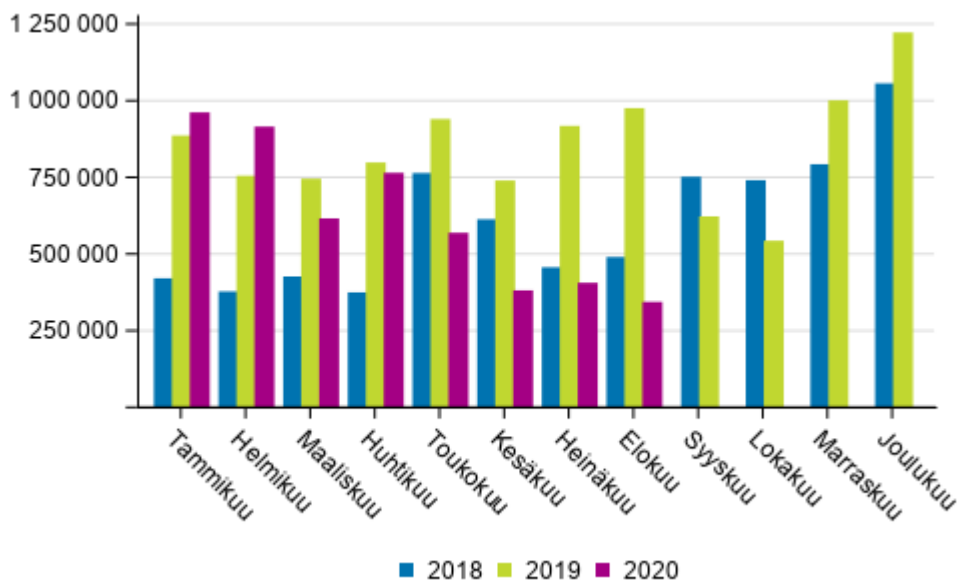
Kotimaan vesiliikenne

2020, elokuu

Kotimaan vesiliikenteen kuljetukset laskivat elokuussa

Kotimaan vesiliikenteessä kuljetusten kokonaismäärä oli vuoden 2020 elokuussa yhteensä 0,3 miljoonaa tonnia. Kotimaan vesiliikenteen kuljetukset laskivat edellisen vuoden elokuuhun verrattuna 65 prosenttia. Elokuussa 2020 lähes kaikki kotimaan vesikuljetukset tapahtuivat rannikolla.

Kotimaan vesiliikenteen kuljetukset kuukausittain (tonnia) 2018–2020

Eniten kuljetettiin öljytuotteita, yhteensä 0,2 miljoonaa tonnia, joka oli 70 prosenttia kaikista kuljetuksista. Seuraavaksi eniten kuljetettiin raakamineraaleja ja sementtiä, 54 tuhatta tonnia.

Saimaan kanavan alusliikenne ja kuljetusten määrä

Saimaan kanavan kautta kuljetettiin 18 080 tonnia tavaraa kotimaan liikenteessä.

Sisällys

Laatuseloste: Kotimaan vesiliikenne.....	3
--	---

Laatuseloste: Kotimaan vesiliikenne

1. Tilastotietojen relevanssi

Kotimaan vesiliikenteen tilastotiedot on tarkoitettu vesiliikenteestä päättävien, merenkulkuelinkeinon, teollisuuden, kaupan, tutkimuksen, yritysten ja kaikkien vesiliikenteestä kiinnostuneiden käyttöön.

Kotimaan vesiliikennetilastot sisältävät tiedot rannikon ja sisävesien tavaroiden ja matkustajien kuljetuksista, joiden sekä lähtö- että määräpaikka ovat Suomessa. Tavaraliikenteeseen kuuluvat myös raakapuun uitto. Matkustajien osalta tilasto sisältää matkustaja-alusliikenteen kotimaassa mukaan lukien Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisen matkustajaliikenteen. Kuljetusmäärien ohella on tietoja kuljetussuoritteista ja kuljetuksissa käytetyistä aluksista.

Tilasto sisältää lisäksi tiedot kotimaan liikenteen tavara- ja matkustajakuljetuksista ja alusliikenteestä Saimaan kanavan kautta. Kotimaan tavaraliikenteellä kanavaliikenteessä tarkoitetaan Vuoksen vesistön ja Suomen rannikon satamien välistä liikennettä Saimaan kanavan läpi sekä ylöspäin (tuonti) että alaspäin (vientä). Muiden sulkukanavien liikennetilastot käsittävät kaikkien valtion sulkukanavien, joita on yhteensä 31, sulutustiedot, tavaraliikennetiedot sekä tarkemmat alusliikenne- ja matkustajamäärätiedot palvelusulkukanavilta, joilla sulutustapahtumat tallennetaan Väyläviraston Locknet-järjestelmän liikennepäiväkirjaan.

Kotimaan vesiliikennetilaston tietosisältöön vaikuttavat osittain sekä neuvoston direktiivi 2009/42/EY tavaroiden ja matkustajien merikuljetuksia koskevista tilastoista että Euroopan parlamentin ja neuvostonasetus (EY) N:o 1365/2006 sisävesiväylien/sisävesiliikenteen tavarakuljetusten tilastoista. Säädökset määrittelevät tiedon sisällön sekä käytettävät luokitukset.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastokeskus saa Kotimaan vesiliikennetilaston tuottamiseen tarvittavat PortNet-järjestelmään tallennetut tavaraliikenteen perustiedot ja Väyläviraston sisävesiysikön keräämät liikennöintitiedot Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta kautta. Tiedot tarkastetaan ja niitä täydennetään satamaviranomaisten lähettämistä kuukausiraporteista Traficomissa. Matkustajaliikenteen ja uiton tiedot kerätään erikseen Tilastokeskuksen toimesta suorilla tiedonkeruilla.

Rannikon tavaraliikenteessä olevien sekä suomalaisten että ulkomaalaisten alusten saavuttua suomalaiseen satamaan tai lähdettyä suomalaisesta satamasta aluksen varustamo tai useimmiten sen edustaja syöttää tiedot aluksesta, sen lastista ja lastaus -ja purkaussatamasta valtakunnalliseen merenkulkua ja satamatoimintoa varten suunniteltuun PortNet-järjestelmään. Sisävesien tavaraliikenteen tiedot ovat peräisin rahtialusten Väyläviraston sisävesiväyläyksikölle antamista liikenneilmoituksista. Uittoa koskevat tiedot on saatu uittoa harjoittavilta toimijoilta

Matkustajaliikenteen tiedot perustuvat matkustajaliikennettä harjoittaville yrityksille ja liikennöitsijöille lähetettyyn kyselyyn. Yrityskyselyssä ovat mukana yritykset, joilla on matkustajaliikenteeseen katsastettuja, kotimaan liikenteessä toimivia aluksia.

Kotimaan kanavaliikenteen tiedot saadaan alusten liikenneilmoituksista. Tiedot tallennetaan meriliikennetilastojärjestelmään. Matkustajamäärätiedot saadaan alusten ilmoituksista Saimaa VTS-keskukseen.

Pällin ja Mälkiän sulkujen alusmäärät saadaan aluslajeittain Väyläviraston Locknet-järjestelmästä. Saimaan kanavan kaukokäyttökeskuksessa työvuorossa olevat sulkumestarit päivittävät Locknet-järjestelmän sulkukohtaista päiväkirjaa. Muiden sulkukanavien itsepalvelusulkujen sulusmäärät rekisteröityvät sulusmittareihin, joiden lukemat tallennetaan kerran kuukaudessa Locknet-järjestelmään sulkukohtaisesti. Vuoksen vesistöalueella itsepalvelusulkuja ovat Ahkiolahti, Nerko, Lastukoski, Juankoski, Karjalankoski, Pilppa, Vihovuonne, Kerma, Karvio ja Konnus. Taivallahti ja Joensuu toimivat osaksi itsepalveluohjauksella. Kymijoen vesistössä Kalkkinen, Neituri, Kiesimä, Kerkonkoski ja Kolu ovat itsepalvelusulkuja ja lisäksi Keitelekanavan neljä sulkua toimivat osaksi itsepalveluohjauksella. Kokemäenjoen vesistössä itsepalvelusulkuja ovat Herraskoski, Murole, Valkeakoski ja Lempäälä.

Palvelu- ja kaukokäyttösulkujen liikennetietojen tallennuksen Locknet-järjestelmään hoitavat työvuorossa olevat sulkumestarit. Järjestelmästä saadaan sulkukohtaiset sulutusmäärä- ja alustiedot. Kunkin sulun tarkistetut uittotiedot saadaan Järvi-Suomen uittoyhdistykseltä. Saimaan syväväylällä olevien Taipaleen ja Konnuksen sulkujen tavaraliikennetiedot saadaan pääasiassa PortNet-järjestelmästä. Saimaan sisäisen tavaraliikenteen tiedot saadaan liikennöitsijöiltä kuukausittain.

3. Tietojen luotettavuus ja tarkkuus

Tavaraliikenteen ja Saimaan kanavan kotimaanliikenteen osalta tilastoa voidaan pitää kattavana ja luotettavana.

Matkustajaliikenteen osalta on alipeittoa. Kotimaan matkustajaliikenteessä toimii myös pieniä, usein yhden aluksen omistavia yrityksiä, joista osa saattaa liikennöidä muutaman purjehduskauden ja lopettaa sen jälkeen, tai alus siirtyy uudelle omistajalle eikä muutoksista saada aina tietoja. Tämän vuoksi tilastokyselyn kohdejoukko voi osittain muuttua vuosittain. Myöskään kaikista uusista yrittäjistä ei aina saada heti tietoja, vaikka kyselyn kohdejoukko pyritään tarkistamaan vuosittain eri lähteistä. Ainoastaan isommat vakiintuneet matkustajaliikennettä harjoittavat yritykset edustavat tilastossa jatkuvuutta.

Muiden sulkukanavien tilastojen kattavuus on heikentynyt kanavien automatisoinnin seurauksena. Itsepalvelusuluilta saadaan ainoastaan sulutusmäärät sekä liikennöitsijöiden kautta uiton ja tavaraliikenteen tiedot. Näitä tietoja voidaan pitää luotettavina.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kotimaan vesiliikennetilaston ennakkotiedot julkaistaan kuukausittain noin viiden viikon kuluttua tilastointikuukauden päättymisestä. Vuositilasto julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Kotimaan vesiliikennetilaston kuukausi- ja vuositilastojen tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen verkkosivustolla ja julkistusten lisäksi tiedot ovat saatavissa Tilastokeskuksen StatFin-tietokannassa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastot kotimaan vesiliikenteen ennakkolisista tavaraliikenteen tiedoista ovat nähtävillä Tilastokeskuksen verkkosivuilla kuukausittain uusimman julkaisun ilmestyttyä ja lopulliset tavara- matkustaja- ja uittoliikenteen tiedot vuosittain vuosijulkaisun ilmestyttyä kesäkuussa. Samaan aikaan julkaistaan ja päivitetään kotimaan vesiliikenteen aikasarjat Tilastokeskuksen StatFin-tietokannassa. Kotimaan vesiliikenteen tiedoista voidaan tehdä toimeksiantona tilastoja asiakkaan toivomuksen mukaisesti. Aineistoja voidaan luovuttaa tutkimuskäyttöön tai tilastollisia erityisselvityksiä varten ilman tunnistetietoja käyttöluopamenettelyn kautta

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kotimaan vesiliikennetilastossa tavarat on jaettu 16 luokkaan. Ne on johdettu NST 2007-luokituksesta (Standard Goods Classification for Transport Statistics). Tavaramäärät ovat tonneina, ja tavarankuljetussuorite tonnakilometreinä. Kuljetetun raakapuun m³ -määrät on muutettu tonneiksi kertoimella 0,7, hake kertoimella 0,3 ja sahatavara kertoimella 0,6. Kuljetussuorite on saatu kertomalla tavaratonnit kotimaan satamien välisillä keskimääräisillä etäisyyksillä. Raakapuun uitto on esitetty tilastossa erikseen. Uittomäärä on esitetty tonneina ja kuljetussuoritteet tonnakilometreinä. Uiton m³-määrä on muutettu tonneiksi kertoimella 0,8.

Satamiin saapuneiden alusten määrällä tarkoitetaan satamien kaikkien aluskäyntien määrää.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Vertailukelpoinen aikasarja sekä tavara- että matkustajaliikenteen kehityksestä on saatavissa vuodesta 1980 alkaen. Vuodesta 2020 tilaston tuottaja on ollut Tilastokeskus. Vuonna 2019 tilaston tuotannosta

vastasi Liikenne- ja viestintävirasto, vuodesta 2010 vuoteen 2018 Liikennevirasto ja sitä ennen Merenkululaitos vuodesta 1990 lähtien, jolloin sitä alettiin julkaista Suomen virallisen tilaston sarjassa. Aiemmin tilasto tuotettiin Tie- ja vesirakennushallituksessa. Tilastovuodesta 2020 lähtien kanavaliikenteen tiedot on julkaistu Kotimaan vesiliikennetilastossa.

Saimaan kanavan liikennetilastoja on tehty jo vanhan kanavan aikana vuosina 1856 - 1939 sekä nykyisen kanavan aikana vuodesta 1968 lähtien. Nykyisen Saimaan kanavan liikennetilastot ovat pääpiirteissään vertailukelpoisia 1971 lähtien. Muiden sulkukanavien tilastoja on tehty kunkin kanavan valmistumisesta lähtien. 1990-luvulla alkanut sulkukanavien automatisointi itsepalveluohjaukselle on aiheuttanut sen, että liikennemäärät eivät ole enää vertailukelpoisia. Ennen automatisointia kanavalla sulutukset hoidettiin kanavanvartijan toimesta, jolloin vilkkaimpana veneily kautena yhteen sulutukseen voitiin koota sulku täyteen veneitä. Nykyisin itsepalvelusulutuksessa vilkkaimpanakin aikana voi olla vain muutama vene. Uiton ja tavaraliikenteen tiedot ovat sen sijaan vertailukelpoisia pidemmältä ajalta.

Lisätietoja

Matti Kokkonen 029 551 3770

Sami Lahtinen 029 551 3207

Vastaava osastopäällikkö:
Hannele Orjala

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Liikenne ja matkailu, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2670-1952 (pdf)